

ТУРЕЦЬКА К.А.
ст. гр. ОАБ-41

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АУДИТУ

Нині одним з найважливіших показників і передумов успішного ведення бізнесу є використання сучасних інформаційних технологій. Їх застосування надає нові можливості для розвитку і оптимізації бізнес-процесів, сприяє розширенню ринків збуту, скороченню витрат, підвищенню продуктивності праці, ефективному використанню ресурсів, підвищенню якості управління бізнесом і надання послуг. Таким чином, інформаційні технології слід розглядати як потужний засіб вирішення бізнес-завдань і досягнення бізнес-цілей. Більше того, часто без використання сучасних комп'ютерів і програм сама бізнесова діяльність стає неможливою.

Будь-яка інформаційна система характеризується наявністю технології перетворення вихідних даних у результатну інформацію. Такі технології прийнято називати інформаційними. Інформаційна технологія не може існувати окремо від технічного і програмного середовища. Термін «інформаційні технології» відображає величезну кількість різноманітних технологій у різних комп'ютерних середовищах і предметних галузях. В інформаційній технології можна виділити дві частини: здатність генерувати за запитом інформаційний продукт і засоби доставки цього інформаційного продукту в зручний час і в зручній для користувача формі.

В умовах глобалізації ринку аудиторських послуг особливо важливою проблемою для аудиторських фірм та аудиторів України є вирішення питання підвищення ефективності їх діяльності. Слід зазначити, що у міжнародній аудиторській практиці аудиторські фірми займають досить вигідну позицію, оскільки приносять користь органам державного регулювання і контролю, фінансово-кредитним установам та ін. В Україні ситуація на ринку аудиторських послуг досить складна, тому за останні роки існує низка суттєвих проблем професійного аудиту, які потребують негайного вирішення [3, С.971].

Зокрема бурхливий розвиток комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних технологій зумовлює необхідність визначення шляхів створення ефективної методики аудиту на основі електронної обробки облікової інформації. Своєю чергою, реальний стан програмного

забезпечення дає змогу значно розширити сферу застосування автоматизації в аудиторському процесі, залучивши комп'ютер до виконання логічних, аналітичних і розрахункових процедур [3, С.971].

Розвиток інформаційних технологій здійснюється досить стрімко. Сьогодні прийнято говорити не про окремі комп'ютеризовані методи аудиту, а про комп'ютерний аудит.

Комп'ютерний аудит – це інтегроване застосування комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних технологій в ході провадження аудиторської діяльності. При цьому у відповідності до Міжнародних стандартів аудиту під комп'ютеризованими методами слід розуміти прикладні програми аудиторських процедур з використанням комп'ютера як засобу аудиту. Зокрема Міжнародним стандартом аудиту 401 «Аудит у середовищі комп'ютерних інформаційних систем» передбачено, що комп'ютерна інформаційна система існує, якщо на підприємстві застосовується хоча б один комп'ютер для обробки фінансової інформації і для аудиторської перевірки. Даний стандарт зазначає, що мета і галузь діяльності не змінюється, коли йдеться про перевірку середовища електронної обробки даних, проте прикладна програма може поставити аудитора перед необхідністю використання комп'ютера як засобу контролю.

Вітчизняний ринок спеціальних інформаційних систем аудиту лише починає розвиватися. На світовому ринку представлені аудиторські програми трьох типів:

- 1) спеціальні програмні засоби комп'ютерного аудиту;
- 2) програмні засоби підтримки аудиторських процедур;
- 3) пакети прикладних програм загального і проблемно-орієнтованого призначення.

Перший тип програм - спеціальні програмні засоби комп'ютерного аудиту - призначений для проведення аудиту безпосередньо комп'ютерної системи клієнта шляхом її тестування з використанням різноманітних методів. Результатом є висновок про фактичну працездатність процедур контролю та захисту даних у системі, що дозволяє оцінити ризик неефективності контролю і визначити можливість використання бази даних клієнта в проведенні аудиторської перевірки.

Другий тип програм - програмні засоби підтримки аудиторських процедур - забезпечує роботу з великими масивами даних, що перевіряються, при виконанні аудиторських процедур (наприклад, перевірка й аналіз записів, зіставлення даних різних файлів, розмітка і

роздрукування вибірок, генерація звітів тощо).

Програмні засоби підтримки аудиторських процедур допускають виконання певних тестів на фактичних даних. За допомогою таких програмних засобів здійснюють аудиторську перевірку й аналіз записів на основі визначених критеріїв з метою визначення їхньої якості, повноти і правильності. Для цього також використовують базу знань, що допомагає визначити невідповідності і прийняти необхідні рішення. Таке програмне забезпечення дозволяє робити тестування розрахунків, виконувати необхідні перерахунки і зіставляти отримані результати з нормативними, кошторисними, попередніми даними.

Текстові процесори використовують на всіх стадіях аудиту, що потребують створення і якісного оформлення аудиторських документів, їх застосовують при складанні аудиторських програм і планів, договорів, різноманітних довідок і запитів, робочих документів аудиторської перевірки; при листуванні з клієнтами і третіми особами; при підготовці аудиторського висновку і рекомендацій керівництву підприємства тощо.

Аудиторська діяльність має свою специфіку. Відповідно, на відміну від програм бухгалтерського обліку, вимоги до аудиторського програмного забезпечення є наступними:

1. Наявність розвинутих засобів контролю операцій;
2. Підвищена гнучкість;
3. Ергономічність;
4. Зв'язок на рівні баз даних з бухгалтерськими програмами.

Крім основних вимог, аудиторському програмному забезпеченню (як і будь-яким іншим прикладним програмам) мають бути властиві такі ознаки як : простота освоєння, швидкодія, професійна оперативна підтримка з боку розробників.

До спеціалізованого програмного забезпечення аудиту в Україні (в основному російські завершені програмні продукти для реалізації) ми можемо включити тільки такі як : «IT Audit : Аудитор», «Асистент аудитора», «Помощник аудитора», «Экспресс-Аудит» та «AuditNET». Вітчизняним продуктом виступає аудиторська програма – «Івахненко & Катеньов Аудит». Виходячи з цього, Івахненко С.В. справедливо зазначає, що через об'єктивні причини, ринок спеціалізованого аудиторського програмного забезпечення є достатньо обмеженим [1, С.371].

Для порівняння зазначимо, що на світовому ринку аудиторських послуг представлені програмні засоби різних типів, які можна

об'єднати у дві групи:

1) спеціалізовані, які включають пакети прикладних програм загального і проблемно-орієнтованого призначення (включають широкий набір універсальних програм, з якими аудитори повинні вміти працювати : наприклад текстові редактори, табличні редактори, бухгалтерські програми, програми економічного аналізу, системи прийняття рішень, експертні програми, спеціалізовані математичні і статистичні програми та ін.);

2) допоміжні, у склад яких включають програмні засоби комп'ютерного аудиту, комплексні інформаційні системи аудиту, програмні засоби підтримки прийняття ефективних управлінських рішень аудиторами [3, С.972].

Кудрицький Б.В., вважає однією з основних причин недостатнього впровадження сучасних технологій у практику аудиторської діяльності, є відсутність взаємозалежності між ефективністю аудиту та успіхом аудиторської фірми на ринку. Попит на сучасне програмне забезпечення з боку аудиторів відсутній, тому ІТ-компанії працюють в даний час виключно під конкретного замовника, розробляючи програмне забезпечення у відповідності до потреб даної аудиторської фірми. Для виходу з даної ситуації слід, щоб АПУ і провідні аудиторсько-практики розробили і затвердили концепцію системи комп'ютеризації аудиторської діяльності та її технічні параметри. Такий підхід гарантує підвищення довіри аудиторів до програмного забезпечення, забезпечить зменшення обсягу витрат на розробку інформаційних технологій і покращить якість аудиторських перевірок в Україні в цілому [2].

Комп'ютеризація інформаційних систем як внутрішнього, так і зовнішнього аудиту є гарантом розвитку та підвищення ефективності управління підприємством. Сьогодні актуальним є пошук шляхів зниження витрат робочого часу аудитора та його оптимізація, що може задовольнити високоякісне комп'ютерне забезпечення. Крім того, майбутнє комп'ютеризації аудиту визначає його здатність орієнтуватися на інвесторів, власників, акціонерів, а отже, задовольняти інформаційні вимоги різних напрямків аудиту.

Література:

1. Адамик О.В. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті. – Тернопіль: ТНЕУ, 2017
2. Адамик О.В. Розмежування понять «автоматизовані»,

«комп'ютерні» та «інформаційні» системи бухгалтерського обліку // Економічний аналіз: зб. наук. праць. – 2016. – № 26 (1)

3. Адамик, О.В.; Адамик К.Б. Реляційні бази даних як сучасний стандарт накопичення інформації в комп'ютерній системі бухгалтерського обліку // Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітняські аспекти: Збірник наукових праць за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції (29-30 березня 2018 р.). – Дніпро: НМетАУ, 2018. – 747 с.

4. Івахненко С.В. Інформаційні технології аудиту та внутрішньогосподарського контролю в контексті світової інтеграції : монографія [Текст] / С.В.Івахненко. – Житомир : ПП «Рута», 2010. – 432с.

5. Кудрицький Б.В. Комп'ютеризація аудиторської діяльності в Україні : проблеми та шляхи подолання [Текст] / Б.В.Кудрицький // Фінанси, облік і аудит. – 2011. - №18. – С.320-327.

6. Романів С.Р. Теоретичні засади функціонування комп'ютерного аудиту в Україні [Текст] / Романів С.Р., Михайлишин Н.П. // Глобальні та національні проблеми економіки. – М. : Миколаївський національний університет ім. В.О.Сухомлинського. – 2016. - №10. – С.971-976.

7. Golyash I., S. Sachenko, S. Rippa. (2011), "Improving the information security audit of enterprise using XML technologies", Proceedings of the 6th IEEE International Conference on Intelligent Data Acquisition and Advanced Computing Systems: Technology and Applications, Prague, Czech Republic, 15-17 September 2011, pp. 795-798.